

Nr 583.

Av herr Ohlin m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 153, angående höjning av vissa postavgifter.

I proposition nr 153 föreslås höjning av vissa postavgifter. Till grund för propositionens framställning ligger generalpoststyrelsens skrivelse av den 23 februari innevarande år. Generalpoststyrelsen påpekar, att på grund av höjda löner och pensioner, stegrade materialkostnader samt ökade avskrivningsbehov kommer det tidigare beräknade inkomstöverskottet för budgetåret 1950/51 att sjunka till ca 5,5 miljoner kronor och det för budgetåret 1951/52 beräknade överskottet att förvandlas till ett underskott av ca 21 miljoner kronor. I det läget anser styrelsen ofrånkomligt att föreslå höjning av vissa postavgifter. De föreslagna avgiftshöjningarna beröra större delen av postverkets försändelser. Vi begränsa oss till att behandla portoavgifterna för brev och affärshandlingar.

Styrelsen föreslår, att det nuvarande lokalportot skall upphöra. Kostnaderna för ett lokalbrev äro i det närmaste lika stora som för ett riksbrev. Enligt styrelsens beräkningar torde skillnaden uppgå till högst ett öre. Styrelsen finner inte någon anledning att längre upprätthålla ett särskilt lokalporto. Vi dela denna uppfattning. Ett införande av enhetsporto av den storleksordning, som för närvarande gäller för riksbrev, beräknas innebära en inkomstökning av 5 miljoner kronor per år. Tillsammans med övriga föreslagna avgiftshöjningar beräknar styrelsen postverkets inkomstöverskott till omkring 16 miljoner kronor för helt budgetår. Inkomstöverskottet för innevarande och nästföljande budgetår kommer på grund av de olika tidpunkterna för avgiftsändringarnas ikraftträdande att bli något lägre. Generalpoststyrelsen har för sin del ansett, att ett inkomstöverskott av omkring 15 miljoner kronor per år är en normal förräntning på det i postverket nedlagda kapitalet jämte skälig vinstmarginal för beredande av tillräcklig rörelsefrihet för verksamheten.

Statens priskontrollnämnd har givit sin anslutning till generalpoststyrelsens förslag såsom innebärande en lämplig avvägning i förhållande till de ökade driftkostnaderna och att nuvärdesprinciper tillämpas vid beräkningar av avsättningar till värdeminskningsskonto.

Riksräkenskapsverket däremot har ansett det föreslagna överskottet icke inbegripa en tillräcklig marginal för beredande av erforderlig rörelsefrihet för verksamheten och för mötande av ytterligare kostnadsstegringar. Verket anser, att ett överskott på betydligt större belopp vore önskvärt. Av den anledningen föreslår verket, att enhetsportot höjes med ytterligare 5 öre utöver vad generalpoststyrelsen föreslagit. Härigenom skulle en ytterligare inkomst-

ökning på tillhoppa ca 27 miljoner kronor tillföras postverket, som sålunda skulle få ett överskott på inemot 43 miljoner kronor.

Departementschefen har beträffande riksportot anslutit sig till riksräkenskapsverkets uppfattning och därvid också anfört, att portot för inrikes brevkort och minimiavgiften för affärshandlingar i överensstämmelse därmed böra höjas med 5 öre utöver generalpoststyrelsens förslag. Det hade onekligen varit av intresse att få höra priskontrollnämndens uppfattning om denna ytterligare höjning.

För vår del kunna vi icke godtaga denna ytterligare höjning av portot utöver vad generalpoststyrelsen föreslagit. Om departementschefens förslag skulle genomföras, finge det nämligen icke önskvärda konsekvenser. Minimiavgiften för lokalportot skulle sålunda komma att i ett steg höjas från 15 öre till 25 öre, en mycket betydande kostnadsstegring för allmänheten, näringslivet och organisationsvärlden. Tillsammans med att portot för riksförsändelserna skulle höjas från 20 till 25 öre skulle detta innebära kostnadsökningar av en storleksordning, som i nuvarande läge icke kan anses berättigad. För vissa delar av näringslivet skulle kostnadsstegringarna bli icke oväsentliga och svåra att bära inom ramen för gällande kalkyler. Även för organisationsvärlden skulle en sådan portohöjning bli besvärande. De fackliga rörelserna, religiösa och andra ideella organisationer använda sig i stor utsträckning av brevfrösendelser för sin verksamhet. Redan relativt obetydliga lokala organisationer torde ganska ofta komma upp till 5 000 frösendelser per år. För dessa blir kostnadsökningen enligt departementschefens förslag 500 kronor. För större föreningar och riksorganisationer mångdubblas dessa belopp, och olägenheterna härav äro uppenbara.

Några bärande skäl för att man icke skulle kunna nöja sig med ett inkomstöverskott av den storleksordning generalpoststyrelsen föreslagit ha varken av riksräkenskapsverket eller av departementschefen anförts. Det samhällsekonomiska läget torde icke kräva taxehöjningar av denna omfattning. Portohöjningar utöver vad styrelsen föreslagit skulle också få karaktären av skärpt indirekt beskattning av permanent karaktär. Det synes oss vara olämpligt att medan 1949 års skattekommitté arbetar vidtaga en så pass ingripande åtgärd. Med hänsyn till dessa omständigheter vilja vi därför beträffande porto för brev och affärshandlingar tillstyrka generalpoststyrelsens förslag.

Med stöd av vad ovan anförts hemställa vi,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 153 måtte beträffande befodringsavgifterna för brev, brevkort och affärshandlingar besluta i enlighet med generalpoststyrelsens förslag.

Stockholm den 10 april 1951.

Bertil Ohlin.

Sven Wedén.

Wald. Svensson.

Ragnhild Sandström.

Bertil v. Friesen.